

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์จำแนกปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการรับรองมาตรฐานการประเมินคุณภาพภายนอกรอบ 3 (พ.ศ. 2554 - 2558) ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) จัดกลุ่มโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ตามตัวบ่งชี้การประเมินคุณภาพภายนอกรอบ 3 (พ.ศ. 2554 - 2558) และ 2) วิเคราะห์จำแนกปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการรับรองมาตรฐานการประเมินคุณภาพภายนอกรอบ 3 (พ.ศ. 2554 - 2558) ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

สรุปผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยสามารถสรุปตามวัตถุประสงค์ 2 ข้อ ดังนี้

1. การจัดกลุ่มโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ตามตัวบ่งชี้การประเมินคุณภาพภายนอกรอบ 3 (พ.ศ. 2554 - 2558) สรุปผลการวิจัยดังนี้

1.1 จำนวนและร้อยละของโรงเรียน จำแนกตามผลการประเมินของ สมศ. พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ได้รับการรับรองมาตรฐานจำนวน 441 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 53.65 และโรงเรียนที่ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานจำนวน 381 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 46.35

1.2 ผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบ 3 (พ.ศ. 2554 - 2558) ของ สมศ. ในแต่ละตัวบ่งชี้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่จำแนกตามโรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานและไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานพบว่า ทั้งสองกลุ่มโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยของตัวบ่งชี้ที่ 9 สูงกว่าตัวบ่งชี้อื่น ๆ รองลงมาคือค่าเฉลี่ยของตัวบ่งชี้ที่ 10 ซึ่งทั้ง 2 ตัวบ่งชี้ดังกล่าวมีระดับคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ดีมาก ส่วนตัวบ่งชี้ที่ 5 มีค่าต่ำกว่าตัวบ่งชี้อื่น ๆ มีระดับคุณภาพอยู่ในเกณฑ์พอใช้และต้องปรับปรุง ตามลำดับ

1.3 ผลการจัดกลุ่มโรงเรียนตามตัวบ่งชี้การประเมินคุณภาพภายนอกรอบ 3 (พ.ศ. 2554 - 2558) โดยใช้วิธีการวิเคราะห์จัดกลุ่ม (Cluster Analysis) เทคนิค K - Mean ได้จำนวนกลุ่มที่มีความเหมาะสมที่สุดคือ 3 กลุ่ม โดยแต่ละกลุ่มจะมีความแตกต่างกันระหว่างกลุ่ม ผู้วิจัยได้กำหนดชื่อของทั้ง 3 กลุ่ม ตามลักษณะเฉพาะของของกลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 “กลุ่มโรงเรียนที่มีคุณภาพดีแต่ควรปรับปรุงด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน”

กลุ่มที่ 2 “กลุ่มโรงเรียนที่มีคุณภาพดีแต่ต้องปรับปรุงด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน”

กลุ่มที่ 3 “กลุ่มโรงเรียนที่มีคุณภาพพอใช้แต่ควรปรับปรุงกลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐาน”

1.4 จำนวนโรงเรียนในแต่ละกลุ่ม จำแนกตามผลการประเมินของ สมศ. พบว่า กลุ่มโรงเรียนที่มีคุณภาพแต่ควรปรับปรุงด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีจำนวนโรงเรียนทั้ง 601 โรงเรียน โดยมีโรงเรียนที่รับรองและไม่รับรองมาตรฐานจาก สมศ. จำนวน 394 โรงเรียน และ 207 โรงเรียน ตามลำดับ กลุ่มโรงเรียนที่มีคุณภาพดีแต่ต้องปรับปรุงด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีจำนวนโรงเรียนทั้ง 220 โรงเรียน โดยมีโรงเรียนที่รับรองและไม่รับรองมาตรฐานจาก สมศ. จำนวน 47 โรงเรียน และ 173 โรงเรียน ตามลำดับ และกลุ่มโรงเรียนที่ควรปรับปรุงกลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐาน มีจำนวนโรงเรียนทั้ง 1 โรงเรียน โดยโรงเรียนดังกล่าวไม่รับรองมาตรฐานจาก สมศ.

2. การจำแนกปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการรับรองมาตรฐานการประเมินคุณภาพภายนอก รอบ 3 (พ.ศ. 2554 - 2558) สรุปผลการวิจัยดังนี้

2.1 จำนวนและร้อยละของผู้บริหาร จำแนกตามกลุ่มโรงเรียนพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชายคิดเป็นร้อยละ 75.5 เพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 24.5 มีอายุต่ำกว่า 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 61.4 มีอายุ 50 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 38.6 มีประสบการณ์การทำงาน 10 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 52.3 มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 10 ปีคิดเป็นร้อยละ 47.7 มีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่ 3 จังหวัดคิดเป็นร้อยละ 69.1 และมีภูมิลำเนาอยู่นอกพื้นที่ 3 จังหวัดคิดเป็นร้อยละ 30.9 ตามลำดับ

2.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติของผู้บริหาร โรงเรียนหรือสถานการณืที่เกิดขึ้นต่อปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการรับรองมาตรฐานการประเมินคุณภาพภายนอก รอบ 3 (พ.ศ. 2554 - 2558) ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำแนกตามกลุ่มโรงเรียนพบว่า ตัวอย่างของกลุ่มโรงเรียนที่รับรองมาตรฐานส่วนใหญ่มีระดับการปฏิบัติของผู้บริหารโรงเรียนหรือสถานการณืที่เกิดขึ้นสูงกว่า กลุ่มโรงเรียนที่ไม่รับรองมาตรฐาน ได้แก่ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ปัจจัยด้านการพัฒนาครู ปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์กร ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ปัจจัยด้านการทำงานเป็นทีมของครู ปัจจัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และปัจจัยด้านกระบวนการประกันคุณภาพ ภายใน ยกเว้นปัจจัยด้านผลกระทบจากความไม่สงบในพื้นที่ของตัวอย่างของกลุ่มโรงเรียนที่รับรองมาตรฐานที่มีระดับสถานการณืต่ำกว่ากลุ่มโรงเรียนที่ไม่รับรองมาตรฐาน เมื่อพิจารณารายปัจจัยพบว่า ตัวอย่างของกลุ่มโรงเรียนที่รับรองมาตรฐานมีระดับการปฏิบัติของผู้บริหารโรงเรียนหรือสถานการณืที่เกิดขึ้นต่อปัจจัยด้านกระบวนการประกันคุณภาพภายในสูงกว่าปัจจัยด้านอื่น ๆ ($\bar{X} = 4.31, S.D. = .30$) รองลงมาให้ความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านการพัฒนาครู ($\bar{X} = 4.30, S.D. = .38$) และมีระดับการปฏิบัติของผู้บริหารโรงเรียนหรือสถานการณืที่เกิดขึ้นต่อปัจจัยด้านผลกระทบจากความไม่สงบในพื้นที่ต่ำกว่าด้านอื่น ๆ ($\bar{X} = 2.16, S.D. = .47$) และตัวอย่างของกลุ่มโรงเรียนที่ไม่รับรองมาตรฐานมีระดับการปฏิบัติของผู้บริหารโรงเรียนหรือสถานการณืที่เกิดขึ้นต่อปัจจัยด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์กรสูงกว่าปัจจัยด้านอื่น ๆ ($\bar{X} = 3.44, S.D. = .47$) รองลงมา มีระดับการปฏิบัติของผู้บริหารโรงเรียนหรือสถานการณืที่เกิดขึ้นต่อปัจจัยด้านผลกระทบ

จากความไม่สงบในพื้นที่ ($\bar{X} = 3.43$, $S.D. = .42$) และมีระดับการปฏิบัติของผู้บริหารโรงเรียนหรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นต่อปัจจัยด้านกระบวนการประกันคุณภาพภายในต่ำกว่าด้านอื่น ๆ ($\bar{X} = 3.12$, $S.D. = .48$)

2.3 ผลการวิเคราะห์จำแนกปัจจัยด้วยวิธี Enter พบว่า ปัจจัยด้านผลกระทบจากความไม่สงบในพื้นที่ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์คานอนิคอลมาตรฐานเท่ากับ $-.561$ รองลงมา คือ ปัจจัยด้านกระบวนการประกันคุณภาพภายใน ปัจจัยด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์กร ปัจจัยด้านการพัฒนาครู โรงเรียนขนาดเล็ก ปัจจัยด้านการทำงานเป็นทีมของครู ปัจจัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โรงเรียนขนาดกลาง อายุประสบการณ์การทำงาน เพศ และภูมิฐานะ ตามลำดับ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์คานอนิคอลมาตรฐานเท่ากับ $.535$ $.334$ $.183$ $.161$ $.114$ $.082$ $.068$ $.065$ $.044$ $-.042$ $.017$ $-.010$ และ $-.002$ ตามลำดับ และสามารถเขียนสมการจำแนกแบบคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

สมการจำแนกแบบคะแนนมาตรฐาน

$$\begin{aligned} \hat{z} = & -.010(\text{เพศ}) - .042(\text{อายุ}) + .017(\text{ประสบการณ์การทำงาน}) - .002(\text{ภูมิฐานะ}) \\ & + .334(\text{ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง}) + .161(\text{การพัฒนาครู}) \\ & + .183(\text{วัฒนธรรมองค์กร}) + .065(\text{การมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนกับชุมชน}) \\ & + .082(\text{การทำงานเป็นทีมของครู}) + .068(\text{เทคโนโลยีสารสนเทศ}) \\ & + .535(\text{กระบวนการประกันคุณภาพภายใน}) \\ & - .561(\text{ผลกระทบจากความไม่สงบในพื้นที่}) + .114(\text{โรงเรียนขนาดเล็ก}) \\ & + .044(\text{โรงเรียนขนาดกลาง}) \end{aligned}$$

2.4 ผลการวิเคราะห์จำแนกปัจจัยด้วยวิธี Stepwise พบว่า ปัจจัยด้านกระบวนการประกันคุณภาพภายใน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์คานอนิคอลมาตรฐานเท่ากับ $.584$ รองลงมา คือ ปัจจัยด้านผลกระทบจากความไม่สงบในพื้นที่ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์กร และปัจจัยด้านการพัฒนาครู ตามลำดับ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์คานอนิคอลมาตรฐานเท่ากับ $.584$ $-.549$ $.355$ $.250$ และ $.176$ ตามลำดับ และสามารถเขียนสมการจำแนกแบบคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้

สมการจำแนกแบบคะแนนมาตรฐาน

$$\begin{aligned} \hat{z} = & .355(\text{ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง}) + .176(\text{การพัฒนาครู}) \\ & + .250(\text{วัฒนธรรมองค์กร}) + .584(\text{กระบวนการประกันคุณภาพภายใน}) \\ & - .549(\text{ผลกระทบจากความไม่สงบในพื้นที่}) \end{aligned}$$

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการทำวิจัยเป็น 2 ระยะ ผู้วิจัยนำเสนอการอภิปรายผลการวิจัยที่ได้ในแต่ละระยะดังนี้

ผลระยะที่ 1 การจัดกลุ่มโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ตามตัวบ่งชี้การประเมินคุณภาพภายนอกรอบ 3 (พ.ศ. 2554 - 2558)

จากการศึกษาเรื่องการวิเคราะห์จัดกลุ่มโรงเรียนตามผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบ 3 (พ.ศ. 2554 - 2558) ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลและสามารถอภิปรายผลได้ตามลำดับดังนี้

1. ผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบ 3 (พ.ศ. 2554 - 2558) ของ สมศ. ในแต่ละตัวบ่งชี้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่จำแนกตามโรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานและไม่ได้รับการรับรองมาตรฐาน พบว่า ค่าเฉลี่ยของตัวบ่งชี้ที่ 9 คือ ผลการพัฒนาให้บรรลุตามปรัชญา ปณิธาน พันธกิจ และวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งโรงเรียน มีค่าสูงกว่าตัวบ่งชี้อื่น ๆ รองลงเป็นค่าเฉลี่ยของตัวบ่งชี้ที่ 10 คือ ผลการพัฒนาตามจุดเน้นและจุดเด่นที่ส่งผลกระทบต่อเป็นเอกลักษณ์ของสถานศึกษา ส่วนค่าเฉลี่ยของตัวบ่งชี้ที่ 5 คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน จะมีค่าต่ำกว่าตัวบ่งชี้อื่น ๆ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ตัวบ่งชี้ที่ 9 และตัวบ่งชี้ที่ 10 เป็นกลุ่มตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ ซึ่ง สมศ. ได้ประเมินตามที่ทางโรงเรียนได้กำหนดขึ้นว่าโรงเรียนสามารถที่จะพัฒนาจุดเด่นและเอกลักษณ์ที่มีให้สำเร็จได้ และเป็นรูปแบบในการประเมินเชิงคุณภาพ ทำให้ผลคะแนนในตัวบ่งชี้กลุ่มอัตลักษณ์ในแต่ละโรงเรียนสูงกว่าตัวบ่งชี้อื่น ๆ ส่วนตัวบ่งชี้ที่ 5 เป็นผลจากการทดสอบระดับชาติ ซึ่งเป็นรูปแบบการประเมินเชิงปริมาณ โดยโรงเรียนส่วนใหญ่จะทำผลคะแนนในส่วนนี้ได้ต่ำกว่าตัวบ่งชี้อื่น ๆ เป็นการใช้เกณฑ์ในการทดสอบที่เหมือนกันทั้งประเทศ โรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนที่อยู่ในตัวเมืองจะได้เปรียบมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็กที่อยู่ในชนบท เป็นเพราะว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ที่อยู่ในเมืองมีความพร้อมหลาย ๆ ด้าน ทั้งในเรื่องบุคลากรที่มีจำนวนเพียงพอและสอนตรงตามวิชาเอก ความพร้อมของนักเรียนที่มีการสนับสนุนจากพ่อแม่ในเรื่องของทุนทรัพย์ และการเอาใส่ใจดูแลกับการเรียนของนักเรียน ความพร้อมในเรื่องของงบประมาณในการบริหารจัดการศึกษา ซึ่งส่วนนี้เป็นความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาที่เกิดขึ้นจริง โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของชนิษฐา ไชยดี (2554) พบว่า กลุ่มโรงเรียนที่มีคุณภาพดี ส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ เนื่องจากเป็นโรงเรียนที่มีความพร้อมทางด้านบุคลากรและงบประมาณมากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก ซึ่งเป็นข้อจำกัดอย่างหนึ่งในการประเมินคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน การจัดการบริหารโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน เพื่อให้ได้คุณภาพการศึกษาที่มีมาตรฐานเดียวกันเป็นสิ่งที่ยากต่อการจัดการ โดยการประเมินตัวบ่งชี้ที่ 5 ของ สมศ. เป็นสิ่งที่ทางโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กไม่สามารถคาดการณ์และควบคุมคุณภาพให้ได้ตามมาตรฐานตามเกณฑ์ที่ สมศ. ตั้งไว้ แต่ถึงอย่างไรก็ตามในการประเมินในแต่ละครั้ง สิ่งที่ทางโรงเรียนสามารถพัฒนาได้คือการกำหนดเกณฑ์ขั้นต่ำที่ทางโรงเรียนต้องการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ให้ดีขึ้น โดยการเทียบคะแนนผลการประเมินปีล่าสุดกับคะแนนผลการประเมินของปีที่แล้ว ถ้าคะแนนผลการประเมินดีขึ้นกว่าเดิมถือว่าโรงเรียนนั้นมีการพัฒนาขึ้นเดิม ซึ่งทางโรงเรียนมีความพยายามที่จะเร่งแก้ไขให้ดีขึ้นในทุก ๆ ปีการศึกษา แต่ก็ยังคงอยู่ในระดับต่ำ อาจจะเป็นเพราะจากการแก้ปัญหาที่ยังไม่ตรงจุด หรือเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้สูงกว่าสิ่งที่โรงเรียนสามารถกระทำได้ โดยสอดคล้องการทำงานวิจัยของ สุภาพ โพธิ์สุวรรณ (2553) ที่ศึกษาการวิเคราะห์ผลการประเมินภายนอก รอบ 2 ระดับมัธยมศึกษาจังหวัดขอนแก่น พบว่าสถานศึกษาส่วนใหญ่มีระดับคุณภาพอยู่ในระดับดี โดยด้านครูมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด โดยมาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2. ผลการจัดกลุ่มโรงเรียนโดยใช้สถิติการวิเคราะห์การจัดกลุ่ม (Cluster Analysis) เทคนิค K – mean ซึ่งผู้วิจัยสามารถจัดกลุ่มได้ 3 กลุ่ม เนื่องจากว่ามีความเหมาะสมมากกว่ากลุ่มจำนวนอื่น ๆ และศึกษาค่าเฉลี่ยของตัวบ่งชี้ที่ได้ในแต่ละกลุ่มมากำหนดลักษณะเฉพาะของกลุ่ม พบว่า กลุ่มที่ 1 มีค่าเฉลี่ยรวมจัดอยู่ในเกณฑ์ระดับคุณภาพดี เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวบ่งชี้พบว่า ตัวบ่งชี้อื่นๆ จัดอยู่ในเกณฑ์ระดับคุณภาพดีมาก ยกเว้นตัวบ่งชี้ที่ 5 คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยที่ต่างจากตัวบ่งชี้อื่น ๆ จัดอยู่ในเกณฑ์ระดับคุณภาพควรปรับปรุง ซึ่งผู้วิจัยได้ตั้งชื่อกลุ่มที่ 1 ว่า “กลุ่มโรงเรียนที่มีคุณภาพดีมากแต่ควรปรับปรุงด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน” กลุ่มที่ 2 มีค่าเฉลี่ยรวมจัดอยู่ในเกณฑ์ระดับคุณภาพดี เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวบ่งชี้พบว่า ตัวบ่งชี้ที่ 5 คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยที่ต่างจากตัวบ่งชี้อื่น ๆ จัดอยู่ในเกณฑ์ระดับคุณภาพต้องปรับปรุง ซึ่งผู้วิจัยได้ตั้งชื่อกลุ่มที่ 2 ว่า “กลุ่มโรงเรียนที่มีคุณภาพดีแต่ต้องปรับปรุงด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน” กลุ่มที่ 3 มีค่าเฉลี่ยรวมจัดอยู่ในเกณฑ์ระดับคุณภาพพอใช้ เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวบ่งชี้พบว่า กลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐาน ได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ 1 ถึงตัวบ่งชี้ที่ 8 ส่วนใหญ่มีระดับคุณภาพควรปรับปรุง ซึ่งผู้วิจัยได้ตั้งชื่อกลุ่มที่ 3 ว่า “กลุ่มโรงเรียนที่มีคุณภาพพอใช้แต่ควรปรับปรุงกลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐาน” ทั้งนี้ในการกำหนดชื่อกลุ่มผู้วิจัยได้ใช้ชื่อที่มีความสอดคล้องกับเกณฑ์ในการระบุระดับคุณภาพ แต่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเกณฑ์ในการตัดสินผลการประเมินมาตรฐานจาก สมศ. จากผลการจัดกลุ่มดังกล่าวทำให้ทราบว่าโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีทั้งหมด 3 กลุ่มโรงเรียน โดยกลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มที่มีคุณภาพดีมาก ส่วนกลุ่มที่ 2 และกลุ่มที่ 3 เป็นกลุ่มที่ทางโรงเรียนและหน่วยงานต้นสังกัดต้องให้ความดูแลอย่างใกล้ชิดในตัวบ่งชี้ที่มีระดับคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ต้องปรับปรุง คือกลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐาน โดยเฉพาะตัวบ่งชี้ที่ 5 ที่ต้องมีการปรับปรุงอย่างเร่งด่วน เนื่องจากว่า ตัวบ่งชี้ดังกล่าวเป็นตัวบ่งชี้ที่มีเกณฑ์คะแนนในการประเมินสูงถึง 20% ทำให้โรงเรียนส่วนใหญ่ที่นักเรียนทำคะแนนทดสอบ O - NET ได้น้อยส่งผลให้คะแนนในส่วนนี้ดึงคะแนนโดยรวมทั้งหมดให้ต่ำลงเป็นอย่างมาก ผู้บริหารโรงเรียนและต้นสังกัดที่รับผิดชอบกลุ่มโรงเรียนดังกล่าวควรมีการปรับโครงสร้างการบริหารจัดการศึกษาใหม่ โดยมุ่งเน้นไปที่การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้สูงขึ้นกว่าเดิม ซึ่งผู้มีส่วนได้เสียต้องให้ความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีมาตรฐาน จากงานวิจัยของถวิล อรัญเวศ พบว่า ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ทำให้คะแนนการทดสอบ O – NET ต่ำ สามารถสรุปผลการวิจัยได้ 9 ประเด็นดังนี้ 1. การเห็นความสำคัญของการสอบ O – NET 2. นโยบายของโรงเรียนในการพัฒนาคุณภาพวิชาการ 3. สภาพแวดล้อมของโรงเรียน 4. การเข้าถึงข้อมูลของครูยังมีน้อย 5. พฤติกรรมการสอนของครู 6. ระดับความยากของข้อสอบ 7.

ช่วงเวลาในการสอบและการแจ้งผลการสอบล่าช้า 8. คุณวุฒิของครูไม่ตรงตามสาระการสอน/ครูไม่ครบตามกลุ่มสาระ และ 9. ภาระงานของครูมีมาก ดังนั้นจากปัญหาดังกล่าวจะต้องใช้ความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้องมาช่วยแก้ไขตามปัญหา

3. ผลการเปรียบเทียบจำนวนโรงเรียนในแต่ละกลุ่มกับผลการประเมินมาตรฐานจาก สมศ. พบว่า กลุ่มที่ 1 “กลุ่มโรงเรียนที่มีคุณภาพแต่ควรปรับปรุงด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน” มีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 601 โรงเรียน เมื่อเทียบกับผลการประเมินจาก สมศ. พบว่ามีโรงเรียนที่ได้รับการรับรองจำนวน 394 และโรงเรียนที่ไม่ได้รับการรับรองจำนวน 207 โรงเรียน สาเหตุที่มีจำนวนโรงเรียนที่ได้รับการรับรองมากกว่าโรงเรียนที่ไม่ได้รับการรับรอง เพราะในกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่มีตัวบ่งชี้ส่วนใหญ่อยู่ในระดับดีและดีมาก ยกเว้นตัวบ่งชี้ที่ 5 ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีระดับคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ที่ควรปรับปรุง ส่วนกลุ่มที่ 2 “กลุ่มโรงเรียนที่มีคุณภาพแต่ต้องปรับปรุงด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน” มีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 220 โรงเรียน เมื่อเทียบกับผลการประเมินจาก สมศ. พบว่ามีโรงเรียนที่ได้รับการรับรองจำนวน 47 โรงเรียน และโรงเรียนที่ไม่ได้รับการรับรองจำนวน 173 โรงเรียน สาเหตุที่มีจำนวนโรงเรียนที่ไม่ได้รับการรับรองมากกว่าโรงเรียนที่ได้รับการรับรอง เพราะในกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่มีตัวบ่งชี้ส่วนใหญ่อยู่ในระดับดีและดีมาก ยกเว้นตัวบ่งชี้ที่ 5 ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีระดับคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ที่ต้องปรับปรุง ส่วนกลุ่มที่ 3 “กลุ่มโรงเรียนที่ควรปรับปรุงกลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐาน” มีเพียงโรงเรียนเดียวเท่านั้นและเป็นโรงเรียนที่ไม่ได้รับการรับรองจากสมศ.

จากการจัดกลุ่มโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ตามตัวบ่งชี้การประเมินคุณภาพภายนอก 3 (พ.ศ. 2554 - 2558) ในครั้งนี้ พบว่าทั้ง 3 กลุ่มที่จัดมาล้วนมีคะแนนเฉลี่ยของตัวบ่งชี้ที่ 5 ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับที่ต้องได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน เนื่องจากว่าการประเมินคุณภาพภายนอก 3 (พ.ศ. 2553 - 2558) สถานศึกษาส่วนใหญ่ไม่ผ่านเกณฑ์ของตัวบ่งชี้ที่ 5 ที่ใช้ผลสัมฤทธิ์จากการทดสอบระดับชาติหรือการสอบ O – net ของนักเรียนในระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 6 ซึ่งนักเรียนได้คะแนนการวัดผลสัมฤทธิ์ต่ำ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับสถานศึกษาอยู่ในระดับคุณภาพที่ต้องและควรปรับปรุงเกณฑ์จากการประเมินของ สมศ. ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมคิด พรหมจ้อย (2559) พบว่า ผลการประเมินคุณภาพภายนอก 3 สถานศึกษาได้รับการรับรองมาตรฐานน้อยกว่าผลการประเมินคุณภาพภายนอก 2 ที่สมศ. ให้การรับรอง เนื่องจากว่าคะแนนของตัวบ่งชี้ที่ 5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ต่ำ

ผลระยะที่ 2 การจำแนกปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการรับรองมาตรฐานการประเมินคุณภาพภายนอก 3 (พ.ศ.2554 - 2558) ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

จากผลการวิเคราะห์ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการรับรองมาตรฐานการประเมินคุณภาพภายนอก 3 (พ.ศ.2554 - 2558) ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า เมื่อวิเคราะห์ด้วยวิธี Enter ปัจจัยด้านผลกระทบจากความไม่สงบในพื้นที่สามารถทำนายกลุ่มโรงเรียนได้ดีที่สุด โดยกลุ่มโรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการประเมินคุณภาพภายนอก

3 (พ.ศ.2554 - 2558) กลุ่มโรงเรียนที่ไม่ได้รับผลกระทบจากความไม่สงบในพื้นที่จะได้รับการรับรองมาตรฐานการประเมินคุณภาพภายนอกรอบ 3 (พ.ศ.2554 - 2558) ซึ่งผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่า ผลที่เกิดขึ้นในพื้นที่ใกล้เคียงกับที่ตั้งของโรงเรียนโดยมีเหตุการณ์ความรุนแรงเกิดขึ้นในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การก่อเหตุระเบิด การยิงปะทะกัน การเผาโรงเรียนและสถานที่สาธารณะ ฯลฯ ผลกระทบจากความไม่สงบมีส่วนในการสนับสนุนหรือยับยั้งการปฏิบัติงานของโรงเรียนในการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อผู้เรียน ทั้งนี้ปัญหาความขัดแย้งในชายแดนภาคใต้ ทำให้ผู้บริหารและครุมีความกังวลในความปลอดภัยของชีวิตตนและทรัพย์สินของโรงเรียน ทำให้การปฏิบัติหน้าที่ในการจัดการศึกษาให้แก่ผู้เรียนได้ไม่เต็มที่หรือกรณีผู้เรียนสูญเสียเสาหลักของครอบครัวทำให้ไม่มีผู้อุปการะเลี้ยงดูที่นำมาซึ่งความสูญเสียทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองอย่างมาก ทำให้ความเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ที่เกิดขึ้นมีความเกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพในการดำเนินงานของโรงเรียนในแต่ละช่วงและมีความเชื่อมโยงกับปัจจัยแทรกซ้อนที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ปัจจัยด้านกระบวนการประกันคุณภาพภายในเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการจำแนกกลุ่มโรงเรียนโดยใช้วิธีการ Stepwise ซึ่งเกี่ยวข้องกับการกำหนดมาตรฐานคุณภาพเพื่อพัฒนาโรงเรียนให้เข้าสู่มาตรฐาน ตรวจสอบ ติดตามผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามมาตรฐานที่ สมศ. กำหนดและการประเมินคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน โดยหน่วยงานต้นสังกัดในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับกระทรวง สอดคล้องกับงานวิจัยของศิริภรณ์ ช่วยบำรุง และคณะ (2554) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 พบว่าปัจจัยด้านกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อีกทั้งยังเป็นปัจจัยหนึ่งที่สามารถพยากรณ์คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนได้ดีที่สุดและสอดคล้องกับงานวิจัยของรุ่งเรือง สุขาภิรมย์ (2544) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นของระบบการศึกษาคือ การมีระบบประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่าทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารมีการวางแผน และตรวจสอบ ดูแลเอาใจใส่ระบบการบริหารโรงเรียนให้ครูทุกคนได้มีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่การวางแผนจนถึงการประเมินตนเอง ปรับปรุงพัฒนางานของตนให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพสอดคล้องกับหลักสูตรเป็นที่ยอมรับของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียน ทั้งนี้ให้ถือว่าระบบประกันคุณภาพภายในโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษาของโรงเรียนเป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องและดำเนินการโดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ปัจจัยด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของผู้บริหารที่แสดงให้เห็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงในการทำงาน ซึ่งอาศัยแรงจูงใจในการกระตุ้นความพยายามและความสามารถของครูในการทำงาน โดยผู้บริหารประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่น่าเคารพนับถือให้ความใส่ใจและให้ความสำคัญกับครูเป็นรายบุคคลเพื่อนำไปสู่ประโยชน์ขององค์กรมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของฉัตร อัจฉกร (2557) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยทางการบริหารกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 พบว่าปัจจัยด้านภาวะผู้นำส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาที่ผู้บริหารมีความมุ่งมั่น ทุ่มเทจริงใจกับงาน สนใจใฝ่เรียนรู้ ใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม

โดยเปิดโอกาสให้บุคลากรในโรงเรียนและชุมชนมีส่วนร่วม สอดคล้องกับงานวิจัยของสุนทร กุญชร (2558) ที่ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดชัยภูมิ พบว่า ด้านการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีค่าเฉลี่ยสูงสุดและมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของบุญเกิด เมืองแสน และคณะ (2550) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ พบว่า ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนเป็นตัวแปรที่ดีในการพยากรณ์ผลการประเมินคุณภาพภายนอกโรงเรียนพระปริยัติธรรมโดยภาพรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากและมีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของอุ้นทยา ผาผง (2556) ที่ศึกษาปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสามของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 พบว่าปัจจัยทางการบริหารที่สามารถพยากรณ์ระดับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ด้านภาวะผู้นำ รวมทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวุฒิพร ประทุมพงษ์ (2556) ที่ศึกษาปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 พบว่าปัจจัยด้านภาวะผู้นำกับประสิทธิผลมีความสัมพันธ์ทางบวกที่แสดงให้เห็นถึงลักษณะที่สำคัญของผู้บริหารคือต้องเป็นนักพัฒนา นักแก้ปัญหา ศึกษาค้นคว้าเทคนิคและวิทยาการใหม่ ๆ มาปรับใช้ในการบริหารอย่างสม่ำเสมอ ปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์การเกี่ยวข้องกับแบบแผนของครูในโรงเรียนที่มีการปฏิบัติร่วมกัน เกิดเป็นเอกลักษณ์เฉพาะโรงเรียนมีการเชื่อมโยงกันระหว่างเจตคติ ค่านิยม ความเชื่อ และพฤติกรรมของครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อเป็นแนวปฏิบัติในการกำหนดการอยู่ร่วมกันภายในโรงเรียน พบว่ากลุ่มโรงเรียนที่รับรองมาตรฐานผู้บริหารมีระดับการปฏิบัติต่อปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์การมากกว่ากลุ่มโรงเรียนที่ไม่รับรองมาตรฐานสอดคล้องกับงานวิจัยของบุญเกิด เมืองแสน และคณะ (2550) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติพบว่า ด้านวัฒนธรรมองค์กรโดยภาพรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากและเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่สนับสนุนต่อการประกันคุณภาพการศึกษาและสอดคล้องกับงานวิจัยของกฤษฎา การิขุม (2554) ที่ศึกษาปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของอุ้นทยา ผาผง (2556) ซึ่งได้ศึกษาปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสามของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 และพบว่าตัวแปรด้านวัฒนธรรมองค์กรสามารถพยากรณ์ระดับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ รวมทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวุฒิพร ประทุมพงษ์ (2556) ที่ศึกษาปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 พบว่าปัจจัยวัฒนธรรมขององค์กรกับประสิทธิผลมีความสัมพันธ์ทางบวกและสามารถพยากรณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งผู้วิจัยได้ตั้งข้อสังเกตว่า ครูและบุคลากรในโรงเรียนปฏิบัติตามกฎระเบียบของทางราชการ และมีลำดับชั้นในระเบียบประเพณีที่ยึดถือปฏิบัติต่อ ๆ กันมา มีความสัมพันธ์ที่ดี มีความรักใคร่ ร่วมแรงร่วมใจกัน ยอมรับการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีและเห็นคุณค่าของการประเมินเพื่อพัฒนางานจึงทำให้ปัจจัยด้านการบริหารด้านวัฒนธรรม

องค์กรเป็นอีกปัจจัยที่สนับสนุนต่อการประกันคุณภาพการศึกษา ปัจจัยด้านการพัฒนาครู ซึ่งเกี่ยวข้องกับกระบวนการส่งเสริม ปรับปรุงศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีมากขึ้นกว่าเดิม ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของความรู้ และประสบการณ์ต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพเพื่อใช้ในการพัฒนาองค์กร พบว่า เมื่อวิเคราะห์ด้วยวิธี Stepwise ปัจจัยด้านการพัฒนาครูส่งผลต่อการจำแนกกลุ่มโรงเรียนได้น้อยที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวุฒิพร ประทุมพงษ์ และ วัลลภา อารีรัตน์ (2557) ที่ศึกษาปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 พบว่าปัจจัยด้านการพัฒนาครูมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและผู้บริหารโรงเรียนให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูน้อยเกินไปหรือบริบทโรงเรียนขนาดเล็กมีงบประมาณที่จำกัด บุคลากรในโรงเรียนไม่มีเพียงพอ ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนไม่สามารถพัฒนาครูได้อย่างเต็มที่และสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) ที่ได้ให้ความสำคัญในด้านการพัฒนาครูไว้ว่า การพัฒนาศักยภาพของบุคลากรทุกคนในโรงเรียนมีความจำเป็นต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ให้ดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพแสดงให้เห็นว่าการพัฒนาครูแต่ละคนให้มีประสิทธิภาพมากเท่าไรก็ยิ่งส่งผลต่อการพัฒนาโรงเรียนให้มีประสิทธิผลมากเท่านั้น

สำหรับขนาดโรงเรียนส่งผลต่อการจำแนกกลุ่มโรงเรียนและยังพบว่า ผู้บริหารที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดแตกต่างกัน มีระดับการปฏิบัติต่อการบริหารจัดการเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอกรอบ 3 (พ.ศ.2554 - 2558) ที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของขวัญณา อินปอง และคณะ (2553) ที่ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการของผู้บริหารเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม ตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตภาษีเจริญ พบว่า ครูที่ปฏิบัติหน้าที่การงานในโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดกลางไม่แตกต่างกัน ส่วนโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดกลางกับโรงเรียนขนาดใหญ่แตกต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่าโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดกลางจะมีข้อจำกัดในเรื่องของงบประมาณ และบุคลากรครู ซึ่งโรงเรียนเรียนขนาดใหญ่จะมีความพร้อมในส่วนนี้มากกว่าโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง ส่งผลให้การบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลางไม่คล่องตัว

ปัจจัยด้านการทำงานเป็นทีมของครู ซึ่งเกี่ยวข้องกับการมีเป้าหมายร่วมกัน การติดต่อสื่อสารและประสานงานระหว่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีสิทธิในการตัดสินใจ และการได้ผลประโยชน์ร่วมกัน เพื่อช่วยให้การทำงานร่วมกันของครูและผู้บริหารในโรงเรียนนั้นสามารถขับเคลื่อนไปในทางที่ดีและมีประสิทธิภาพพบว่า ปัจจัยด้านการทำงานเป็นทีมของครูส่งผลต่อการจำแนกกลุ่มโรงเรียนโดยใช้วิธีการ Enter สอดคล้องกับงานวิจัยของวารุณี บำรุงสวัสดิ์ วาโร และคณะ (2554) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนมพบว่า ด้านการทำงานเป็นทีมมีอำนาจพยากรณ์ประสิทธิผลการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของอริยา คงเพียรภาค (2554) ที่ศึกษาปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 พบว่า ปัจจัยทางการบริหารที่เป็นตัวพยากรณ์การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขนาดเล็กได้ดี คือ ด้านการทำงานเป็นทีม มีค่าสัมประสิทธิ์

สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .82 โดยมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของกฤษฎา การิซุม และ ฌนอมวรรณ ประเสริฐเจริญสุข (2554) ที่ศึกษาปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 พบว่า ด้านการทำงานเป็นทีมสามารถพยากรณ์ระดับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยได้ตั้งข้อสังเกตว่าการทำงานเป็นทีมระหว่างครูกับครู และระหว่างครูกับผู้บริหารล้วนมีความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพได้ การร่วมมือร่วมใจในการทำงานสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์การจะช่วยให้องค์การสามารถขับเคลื่อนการทำงานไปในทิศทางที่สำเร็จได้อย่างรวดเร็ว โดยการทำงานเป็นทีมของครูจะต้องมีการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นพร้อมทั้งมีสิทธิในการตัดสินใจเสนอแนวทางการทำงานที่คาดว่าจะช่วยในการพัฒนาองค์การให้สู่เป้าหมายที่วางไว้ได้

ปัจจัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศพบว่า ส่งผลต่อการจำแนกกลุ่มโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเกี่ยวข้องกับการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการบริหารโรงเรียน โดยครอบคลุมงานด้านการเรียนการสอน เป็นการสร้างเครือข่ายทางการศึกษา การศึกษาทางไกล เทคโนโลยีในห้องสมุดและห้องปฏิบัติการ คอมพิวเตอร์ช่วยสอน และในด้านการบริหารโรงเรียนใช้ในการสร้างองค์ความรู้ การจัดหาเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการศึกษา ซึ่งจะรวมถึงในการบริหาร การจัดการเรียนการสอน และการติดตามประเมินผล สอดคล้องกับงานวิจัยของวารุณี บำรุงสวัสดิ์ และคณะ (2554) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนมที่พบว่า ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมีอำนาจพยากรณ์ประสิทธิผลการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของอริยา คงเพียรภาค (2554) ที่ศึกษาปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 พบว่า การใช้เทคโนโลยีมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .82 โดยมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ซึ่งเกี่ยวข้องกับการประสานความร่วมมือในการเสนอความคิดและกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาของโรงเรียน ส่งเสริมความเข้มแข็งภายในชุมชน การพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น การสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมกันดำเนินการและการประเมินผลในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในชุมชน ที่พบว่า ส่งผลต่อการจำแนกกลุ่มโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับงานวิจัยของวารุณี บำรุงสวัสดิ์ และ คณะ (2554) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนมที่พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมและปรึกษาหารือของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีอำนาจพยากรณ์ประสิทธิผลการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของสิทธิกร อ้วนศิริ (2555) ที่ศึกษาเรื่อง การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พบว่าปัจจัยการมีส่วนร่วมของชุมชนส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของ

โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษามากที่สุด อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของอัคราภรณ์ มาตรา (2555) ที่ศึกษาเรื่อง ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพ การศึกษาของครูสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น พบว่า การมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาของครูสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ มาก

ประสบการณ์การทำงานพบว่า ส่งผลต่อการจำแนกกลุ่มโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ ผู้วิจัยจึงได้ตั้งข้อสังเกตว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการ บริหารจัดการกระบวนการประกันคุณภาพภายในเพื่อรับรองการประเมินคุณภาพรอบสามแตกต่างกัน อันน่าจะเนื่องมาจากผู้บริหารที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่าย่อมมีความรู้ความเข้าใจ และผ่าน งานด้านการตรวจรับการประเมินจาก สมศ.มาหลายรูปแบบ หลายครั้ง ส่วนผู้บริหารที่ประสบการณ์ การทำงานน้อย อาจมีความตระหนัก สนใจและความรับผิดชอบ รวมถึงประสบการณ์ในการตรวจรับ การประเมินต่าง ๆ น้อย ทำให้การเก็บเกี่ยวความรู้ ความเข้าใจเพื่อการพัฒนาตนเองและโรงเรียน อาจจะน้อยไปด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของเปี่ยมสุข พุ่งกาวิ (2558) ที่ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อ การมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ของบุคลากรสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒพบว่า ได้แก่ ประสบการณ์ในการทำงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมใน การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน เพศพบว่า ส่งผลต่อการจำแนกกลุ่มโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ ซึ่งผู้วิจัยได้ตั้งข้อสังเกตว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีเพศต่างกันให้ระดับความสำคัญต่อการ บริหารจัดการกระบวนการประกันคุณภาพภายในเพื่อรับการประเมินคุณภาพรอบสามไม่แตกต่างกัน อาจเป็นไปได้ว่าเนื่องจากการตรวจเยี่ยมจาก สมศ.รอบแรกและรอบที่สองมาแล้ว ทำให้พบว่า การบริหารจัดการของผู้บริหารส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการประเมินคุณภาพภายนอก มีการกำหนด นโยบาย ส่งเสริมครูให้มีความรู้ ความเข้าใจ เตรียมพร้อมรับการประเมินรอบสาม โดยการจัดอบรม ประชุมชี้แจงร่วมกันภายในโรงเรียนนำข้อแก้ไขและสิ่งที่ควรปรับปรุงมาพูดคุยเพื่อแลกเปลี่ยนผลการ ประเมินที่ผ่านมา อีกทั้งตระหนักในการบริหารจัดการเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานที่ สมศ.กำหนด อันจะนำมาซึ่งประโยชน์ต่อโรงเรียนที่ตนเองบริหาร และการพัฒนาการศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของขวัญภา อินปอง และ คณะ (2553) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการของ ผู้บริหารเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสามตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตภาษีเจริญที่พบว่า ครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหาร จัดการของผู้บริหารไม่แตกต่างกัน

จากการจำแนกปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการรับรองมาตรฐานการประเมิน คุณภาพภายนอกรอบ 3 (พ.ศ.2554 - 2558) ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้พบว่า ปัจจัยที่สามารถทำนายได้ดีที่กว่าปัจจัยอื่น ๆ คือ ปัจจัยด้านกระบวนการประกันคุณภาพภายใน รองลงมาคือ ปัจจัยด้านผลกระทบของความไม่สงบใน พื้นที่ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์การ และปัจจัยด้านการพัฒนา ครู ตามลำดับ จะเห็นได้ว่ากระบวนการประกันคุณภาพภายในมีความสำคัญยิ่ง เป็นการดำเนินการ ของโรงเรียนที่ต้องมีการควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพ และการประเมินคุณภาพอย่าง ต่อเนื่อง เพื่อให้คุณภาพมาตรฐานของโรงเรียนมีการขับเคลื่อนพัฒนาต่อไป ทั้งนี้ปัจจัยด้านผลกระทบ

ของความไม่สงบในพื้นที่ที่มีความสัมพันธ์ทางลบ อีกทั้งยังเป็นปัจจัยที่ทางโรงเรียนไม่สามารถควบคุมได้ด้วยตรง จึงเกิดข้อสังเกตว่า ถ้าปัจจัยด้านนี้เพิ่มขึ้นก็จะส่งผลโดยตรงต่อปัจจัยด้านอื่น ๆ ได้เช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลการศึกษาการจัดกลุ่มทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้ประกอบในการตัดสินใจว่าควรจะมีการพัฒนากลุ่มโรงเรียนโดยเน้นการพัฒนามาตรฐานด้านใดเป็นหลักซึ่งต้องคำนึงถึงความแตกต่างของโรงเรียนแต่ละกลุ่ม

1.2 จากผลการวิจัยข้างต้นแสดงให้เห็นว่า กลุ่มโรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการดำเนินการตามกระบวนการประกันคุณภาพภายในเป็นลำดับแรก ซึ่งเกี่ยวข้องกับการกำหนดมาตรฐานคุณภาพเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้เข้าสู่มาตรฐาน การตรวจสอบ การติดตามผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดและการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างวัฒนธรรมการทำงานที่มุ่งเน้นคุณภาพในการจัดการศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรทำวิจัยที่ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ต้องการศึกษาโดยละเอียดทุกด้านในลักษณะเจาะลึกมากขึ้น